

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Система бухгалтерського обліку – це своєрідний механізм підготовки та відображення інформації про майнове та фінансове становище підприємства. Завдяки цій інформації внутрішні та зовнішні її користувачі мають уявлення про реальний стан справ на підприємстві.

Бухгалтерський облік на підприємстві ґрунтується на відповідному нормативно-правовому забезпеченні – законах, положеннях, інструкціях, вказівках, наказах), які безпосередньо регулюють організацію бухгалтерського обліку і звітності на підприємствах та установах, а також вимогах фінансового й господарського права, земельного права.

Тому, ступінь свободи конкретного підприємства у формуванні системи обліку, законодавче обмежений державною регламентацією бухгалтерського обліку у вигляді переліку методик і облікових процедур, все ж таки серед них передбачаються допустимі альтернативні варіанти і підприємство має можливість вибору конкретних способів оцінки, калькулювання, складу бухгалтерських рахунків тощо.

Не дивлячись на те, що в Україні бухгалтерський облік регламентований як законодавче, так і методологічно у вигляді низки положень (стандартів) бухгалтерського обліку, необхідність формування облікової політики безпосередньо на підприємстві зумовлена насамперед особливостями його діяльності, які не можуть бути відображені достатньою повнотою в жодному нормативному документі внаслідок їх специфічності.

Саме ці обставини дозволяють стверджувати, що необхідність формування облікової політики підприємства є об'єктивно зумовленою.

Окрім того, необхідність формування облікової політики підприємства встановлена в законодавчому порядку. Зокрема, Законом України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р. № 996 – XIV її визначено як спеціальний термін у ст. 1 так: „Облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності”, а в ст. 5 цього Закону вказано, що, „...підприємство самостійно визначає облікову політику...”.

Загалом же головними нормативно – правовими документами, які визначають, необхідність облікової політики підприємства, є Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, Бюджетний кодекс України, П(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності” у. ст. 23 якого вказано, що підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису принципів оцінки статей звітності, методів обліку щодо окремих статей звітності. Інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансових звітах або у примітках до них.

Таким чином, облікова політика є складовою частиною фінансової звітності підприємства та повинна відображатися у примітках до фінансових звітів. Отже, саме вона дозволяє поєднати ведення бухгалтерських операцій та складання фінансової звітності. Без такого регламентуючого розпорядчого документа та його додержання бухгалтерський облік не відповідатиме принципу послідовності, а фінансова звітність не буде зрозуміла користувачам.

Практичне ведення облікового процесу на підприємствах безпосередньо вимагає формування на кожному з них власної облікової політики. З одного боку це зумовлено тим, що нормативні документи визначають методичні засади бухгалтерського обліку і звітності, а тому повинні доповнюватися конкретизованою методикою, яка б давала можливість забезпечити їх організацію в умовах мінливості ситуацій у господарській діяльності підприємств.

З іншого – необхідність визначення власної облікової політики на кожному із підприємств зумовлюється можливістю вибору варіантів організації бухгалтерського обліку взагалі власними силами, на договірній основі з підприємцями або фірмами, застосування обраного способу оцінки виробничих запасів, нарахування амортизації основних засобів, створення забезпечень (резервів), правил податкового обліку, використання Плану рахунків (повного чи скороченого), рахунків восьмого класу для відображення витрат за елементами тощо, що теж вимагає конкретизації рішення власника підприємства, яке формалізується у вигляді наказу про облікову політику.

Окрім того, галузева специфіка підприємств також є визначальним чинником, який вимагає конкретизації облікової політики на підприємстві, звісно, за умови її відповідності вимогам нормативно-правових актів, які регулюють організації бухгалтерського обліку і звітності в Україні.

Таким чином, облікова політика підприємства це, по суті, конкретизований кодекс правил, прийомів і процедур ведення бухгалтерського обліку, складання й подання всіх видів звітності, який забезпечує дотримання єдиної методики відображення господарських операцій підприємства упродовж тривалого періоду із дотриманням основних методологічних принципів бухгалтерського обліку та фінансової й інших видів звітності, а саме: об'єктивності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування і відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної фактичної собівартості, єдиного грошового вимірника, періодичності.

Отже, визначення облікової політики підприємства вимагає досконалого оволодіння як загально методологічними нормативно-правовими документами, котрі регулюють організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, так і опанування специфічних технологічних особливостей діяльності конкретного підприємства, для якого розробляється облікова політика.

Література:

1. Дроздова Т. Облікова політика підприємств: структура, формування, зміна // Все про бухгалтерський облік, 2004. – №11 (922). – с. 41-43.

2. Житний П. Організаційно-методологічні засади формування облікової політики підприємства // Бухгалтерський облік і аудит, 2006. – №3. – С. 3-7.
3. Кірейцев Г.Г. Облікова політика підприємства // Все про бухгалтерський облік. – 2003. – №4 (792) – С. 6-11.
4. Пантелійчук Л., Байло І. Формування облікової політики підприємства // Бухгалтерський облік і аудит, 2004. – № 12. – С. 25-28.

ЗБІРНИК

тез доповідей

за матеріалами

наукової конференції професорсько-викладацького складу

**„ЕКОНОМІЧНІ, ПРАВОВІ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ГУМАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ”**

секція № 4

**„МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, РЕВІЗІЇ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ”**

15 квітня 2009 року

Тернопіль – 2009

Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні: Тези доповідей наукової конференції професорсько-викладацького складу „Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в умовах світової економічної кризи”, 15 квітня 2009 р. – Тернопіль, 2009. – 95 с.

Рецензенти:

Фаріон І. Д. доктор економічних наук, професор.

Мех. Я. В. кандидат економічних наук, професор.

У збірнику наводяться тези доповідей за матеріалами наукової конференції професорсько-викладацького складу Тернопільського національного економічного університету „Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період”, секції № 4 „Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні”.

*Відповідальність за достовірність матеріалів,
надрукованих у збірнику тез, несуть автори.*

<i>Фецович Т. Р.,</i> СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ РИНКУ	81
<i>Ціцик Р.В.,</i> СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДИНАМІКИ НАРОДЖУВАНOSTІ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ	83
<i>Яцишин С.Р.,</i> НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	86
<i>Швець Олег,</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДСИСТЕМИ «ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ» СТРУКТУРА, ВХІДНА ТА ВИХІДНА ІНФОРМАЦІЯ.....	88
<i>Зарудна Н.Я., Шмигельський Д.М.,</i> ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	91
<i>Штимер Л.Т.,</i> МЕТОДОЛОГІЯ АДАПТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	93
<i>Штогун І.М.,</i> ОСОБЛИВОСТІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОБЛІК.....	95
<i>Ватаманюк С. М.</i> КОНТРОЛІНГ НАРАХУВАННЯ ЗНОСУ – СПОСІБ РЕГУЛЮВАННЯ БАЛАНСОВОЇ ОЦІНКИ АКТИВІВ	97
<i>Стегнович О.</i> РОЛЬ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ	100